

Universitätsbibliothek Wuppertal

**Linguarum Vett. Septentrionalium Thesaurus
Grammatico-Criticus Et Archæologicus**

Hickes, George

Oxoniae, 1705

Caput quartum decimum. De verbis reflexivis

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

<urn:nbn:de:hbz:468-1-1559>

Modus infinitivus.

- II. Præsens, & imperfectum. Gemachot werthan, fieri.
 III. Perfectum, & plusquam perfectum. Siin gemachot worthan, factum esse, vel fuisse.
 IV. Participium, ex quo vox passiva formatur. Gemachot, od, et, ed, factus, a, um.
 V. Adjectiva & participia omnia tam activa præsentis temporis, quam passiva præteriti, cum adduntur substantivis cum articulo indefinito *e i n*, vel post copulam iis postponuntur in oratione, moventur non raro tribus terminationibus, & tunc masculinum definit in *e r*, fœmininum in *e*, & neutrum in *e z*, *a z*. ut, ein goter fader, eine moder, eine gotez hoived. Eadem est ratio cum pronomina possessiva iis præponuntur. ut, min goter fader. Sed cum in oratione prædicati locum * naturalem obtinent, tum participia in consonantem desinunt; scilicet participium præsentis temporis in *a n d*, vel *a n t*, & præteriti in *o t*, *o d*, *e t*, *e d*, *e n*, vel *a n*, in omni genere: ut, min fader is machand, mine muoder is machand, minaz hoived is machand. Sed, ni fallor, tenet maximè hæc regula in citerioris antiquitatis auctoribus; locum enim non obtinet in omnium antiquissimo codice *Cottoniano*, in quo ne unum quidem aut participium, aut adjectivum in *e r* productum animadvertisimus.

Præterea participia in eo adjectivorum moribus obsequuntur, quod emphaticè & demonstrativè posita post articulos terminentur in omni genere recti singularis in *a*, vel *o*, ut supra docuimus de adjectivis, cap. iv.

CAPUT TERTIUM DECIMUM.

De verbo impersonali.

- I. IMPERSONALIA dicuntur, quibus non præponitur certa persona ich, thu, her, &c. Sed nomen *man* & pronomen *hiz*: ut, man saged, *dicitur*, *dicunt*; hiz regnet, *pluit*.
 II. Fiunt autem impersonalia ab omnibus verbis, & quæ in *Latina* efferuntur verbis passivis, his præponitur nomen *man*: ut, ni duit man untar mannum, *non fit inter homines*, vel ab *hominibus*. Otfr. Hahe, hahe man inan, *suspendatur*. Tat.
 III. Quæ vero apud *Latinos* activis verbis redduntur, illis præponitur pronomen *hiz*: ut, hiz ne verid nu so niet, so hiz eer deda, *non adeo nunc succedit res, ut prius*. w.
 IV. Nota tamen, quod *hiz* omittitur, quando accusativus vel dativus nominis vel pronominis personalis præmittitur, & nulla alia dictio præcedit: ut, mich ne lustet niewehtes *nisi tantum disolvit*, & *esse cum Christo*. w. That himo hungreda, ande thursta. w. Thuo fan them vuolcne quam helag Itemna Godes, endi them helithon thar selbo sagda that that is suno libbendero liobost an them mi licod an minon hugisception. C. C. Thes brotes in ni bristet. Si vero alia dictio præcedit, tum retinetur *hiz*: ich weiz thaz hiz bristet in thes wines. Meinet ir thaz hiz mich lustet thus.

CAPUT QUARTUM DECIMUM.

De verbis reflexivis.

- VERBA * reflexiva, seu reciproca fuerunt in usu apud *Franco-Theotiscos*, ut antea apud *Gothos*, & nunc apud *Franco-Gallos*: ut, wer vereuwen uns, *letamur*; Gallicè, *nous nous rejoisissons*. Thie sich anazucchon, *qui sibi arrogant*; Gallicè, *qui se vantent*. Balg sih harto, *iratus est valde*; Gallicè, *il se fâche fort*. Nahit sih himilo richi, *appropinquat regnum cœlorum*; Gallice, *le royaume des cieux s'approche*. Wanda sich Got van himole hare ze erthan gebrachte, *etenim Deus de cœlo ad terram descendit*; Gallice, *parceque Dieu s'est conduit du ciel à la terre*. Bure thigh northwind, *surge aquilo*; leve toy, *vent du nord*. Tho richt ich mich uph ze guodan werchon, *tum erexi me ad bona opera*; alors je me suis levé aux bonnes œuvres.

* Participium vel adjectivum tum dicitur obtinere locum suum naturalem prædicati, quem substantivum præcedit copulam in oratione, &

adjectivum vel participium, de eo prædicatum, copulam sequatur. + Vide Grammaticam Anglo-Saxonicam, cap. XVI. regul. 6.

GRAMMATICA

74

O Synagoga thu wunderost thich, O synagoga tu miraris; Tu t'étonnes, O Synagogue. Therro ne magh ich mihi nu volle wunderan; je ne puis pas m'y assez étonner. Thine prædicatores flient sich thie ze schenchen hiro auditoribus, Student tui prædicatores hæc dispensare suis auditribus; vos prædictatores se piquent à dispenser cestes choses à leurs auditeurs. Ich haue mich geeinot, statui; Je me suis résolu. Thar bewal sich thin muoder, ibi corrupta est mater tua; vòtre mere s'est corrompue là. Ef thu sis Crist Godes suno gang thi than fan them cruce, nitherstopi thi fan them simon, si tu es Christus filius Dei veni de cruce, descend de patibulo; si tu es Christ le fils de dieu, va t'en donc de la croix, fai toy descendre icy bas de la potence. C. C. Alia exempla sunt, ubi verba reflexiva post se habent dativum: ut, ne forhti thu thir Zacharias, ne timeas Zacharia. Tat. II. 5. Legitur tamen cap. V. 8. ni curi thu forhtan, noli tamere. & cap. VI. 2. ni curet ju fortari, nolite timere. verum cap. XI. 3. her forhta imo, timuit.

II. Reflexiva sequuntur formam activorum, addendo semper accusativum pronominis personalis, in omni persona utriusque numeri, de qua verbum usurpat, ut in sequenti paradigmate observari potest.

Modus indicativus.

Tem. præs. & fut. Ich wunderon mich, *miror*. Thu wunderost thich. Her wunderot sich, &c.
Tempus imperfectum. Ich wunderoda mich. Thu wunderodest thich, &c.
Tempus perfectum. Ich hauon mich gewunderod, &c.
Tempus plusquamperfectum. Ich hafda mich gewundrod, &c.
Tempus futurum circumscriptum. Ich willon, scal mich wunderan.

Modus imperativus.

Tempus præsens. Thaz ich mich wundere. Wundere thich. Her wundere sich, &c.
Tempus futurum. Ich scal mich wunderan. Thu scalt thich wunderan, &c.

Modus optativus potentialis conjunctivus.

Tempus præsens & futurum. Ich wundere mich. Thu wunderes thich, &c.
Tempus imperfectum, perfectum. Ich wunderoda mich, &c.
Tempus imperfectum circumscriptum. Ich wolde, scolde mich wunderan.
Tempus perfectum circumscriptum. Ich haue mich gewunderod, &c.
Tempus plusquam perfectum. Ich hafde, vel hadde mich gewunderod, &c.
Tempus futurum. Ich, ih, scule, sule, uuolle, kunne mich uunderan, &c.

Modus infinitivus.

Tempus præsens & imperfectum. Sich, sih uuunderan, *mirari*.
Tempus perfectum, & plusquamperfectum. Sich gewunderot havon, *miratum esse*, vel *fuisse*.
Participium. Sich uuunderandi, *mirans*.

III. Verum in C. C. & Tat. Wunderan vel uuonteran simpliciter & absolute usurpat: siu wundrodun alla huo io so kindisc man fulicha quidi, mahti gimahlean mid is muðu, *mirati sunt omnes quomodo puer talia posset loqui*, & sermocinari cum ore suo. Bidun allan dag that uerod for them uuihe endi uuundrodun alla bibui hie thar so lang frahlen finan theonon thurfti, expectabat multitudo per totum diem ante templum, & mirabantur omnes, quamobrem ille [Zacharias] ibi tam diu domino suo ministraret. In Tatiano; inti uunterotun thaz her lazzsta in temple, mirabantur quod tardabat in templo. Vide quod de reciproco loquendi idiomate scripsimus Gram. Anglo-Sax. cap. XVI. reg. 6.

CAPUT QUINTUM DECIMUM.

De verbis anomalis, sive irregularibus.

I. **M**ULTA sunt verba in lingua *Franco-Theotisca*, quæ à paradeigmatis primæ & secundæ conjugationis deflectentia pro anomalis habenda sunt.
Hujusmodi sunt tuon, *facere*; quod in præt. facit teta, tata: ut, uiizzet ir uua ihju teta, *scitis quid fecerim vobis*. Ob ih uuerc ni tati in in, si opera non fecissim in iis. Tat. Uuasgan, *lavare*, quod facit uuosc: ut, after thiu her uuosc iro fuozzi, postquam lavit pedes eorum. Tat. Fiengan vel fengan, & giengan vel gengan, quæ cum compositis faciunt fieng, & gieng in præteritis: Inti intheng fin giuati, & accepit vestimenta sua. Tat. Tho giengun sin jungiron, & abierunt discipuli ejus. Tat. Sie stentan, stantan, stare, cum compotitis faciunt stuont: ut, tho forstuont ther Heilant, tunc cognovit Jesus. nisi potius ad 2. R. c. XI. spectare videantur.

CAP.